

Vägledning för utbildningsutvärdering på forskarnivå

inklusive uppföljning

Vägledning för utbildningsutvärdering på forskarnivå inklusive uppföljning

Utgiven av Universitetskanslersämbetet 2025, ersätter tidigare vägledning från 2024 samt "Vägledning för uppföljning av utbildningar med ifrågasatt kvalitet" från 2020.

Diarienummer: 412-00066-21

Universitetskanslersämbetet • Hammarbybacken 31 • Box 6024, 121 06 Johanneshov
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Inledning	4
Utbildningsutvärderingar på forskarnivå	5
Utgångspunkt och syfte.....	5
Urval av utbildningsutvärderingar	5
Kvalitetsdrivande utvärderingar.....	7
Utvärderingens utformning – förstudie och anpassning.....	9
Förstudie	9
Anpassning	9
Utvärderingens genomförande – bedömning av utbildningens kvalitet.....	11
Upptaksmöte.....	11
Kollegial granskning	11
Bedömning av utbildningens kvalitet.....	12
Underlag för bedömningen.....	17
Yttrande och beslut	20
Hantering av omprövning och klagomål.....	21
Utvärderingens resultat – erfarenhetsutbyte, vidareutveckling och uppföljning	22
Erfarenhetsutbyte och vidareutveckling	22
Uppföljning av utbildning med ifrågasatt kvalitet	23
Bilaga 1. Instruktioner för bilagor till självvärderingen.....	25
Bilaga 2. Examensordning	27
Licentiatexamen	27
Doktorsexamen	28
Konstnärlig licentiatexamen	29
Konstnärlig doktorsexamen.....	31

Inledning

Det här är en vägledning som beskriver hur det går till när Universitetskanslersämbetet (UKÄ) granskar utbildningar på forskarnivå. Vägledningen redogör för granskningens syfte, utgångspunkter och innehåll samt olika moment. Vägledningen är en uppdatering av tidigare version från 2023 och innehåller nu även information om uppföljningar.

Universitet och högskolor i Sverige ansvarar för att utbildning och forskning håller hög kvalitet. UKÄ:s roll är att se till att universiteten och högskolorna tar sitt kvalitetsansvar och genomför därför olika typer av granskningar. Det övergripande målet med UKÄ:s granskningar är att bidra till att den utbildning och forskning som bedrivs vid universitet och högskolor i Sverige håller hög kvalitet. Bestämmelser om UKÄ:s ansvar för kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet finns i 1 och 2 §§ förordningen (2012:810) med instruktion för Universitetskanslersämbetet. UKÄ genomför följande granskningar:

- examenstillståndsprövningar
- granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete
- utbildningsutvärderingar
- tematiska utvärderingar.

UKÄ:s granskningar utgår från högskolelagen (1992:1434), högskoleförordningen (1993:100), lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning, regeringens skrivelse *Kvalitetssäkring av högre utbildning* (2015/1:76) och *European Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area* (2015) samt nationella och internationella riktlinjer för forskning.¹

Metoden för granskningarna har utvecklats i dialog med företrädare för universitet och högskolor, Sveriges förenade studentkårer (SFS) och arbetslivet samt UKÄ:s referensgrupper och ett urval av kvalitetssäkringsorganisationer inom European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA).

Inför varje enskild utvärdering tar UKÄ fram en anvisning med kompletterande information om den specifika utvärderingens innehåll, upplägg och tidplan.

---

¹ *Europeiska stadgan för forskare och Riktlinjer för rekrytering av forskare* samt det nationella ramverk för kvalitetssäkring av forskning som utarbetats av Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF). Se även Universitetskanslersämbetet, *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG) Översättning av Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, (UKÄ, 2015).

Utbildningsutvärderingar på forskarnivå

I det här avsnittet redogör vi för utbildningsutvärderingarnas utgångspunkt och syfte, hur UKÄ väljer ut vilka utbildningar som ska utvärderas och vår ambition att genomföra kvalitetsdrivande granskningar.

Utgångspunkt och syfte

Enligt högskolelagen och högskoleförordningen ska all högre utbildning i Sverige hålla hög kvalitet. Lärosätena ansvarar för att kvalitetssäkra samtliga utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå medan UKÄ ansvarar för att genomföra ett urval av utbildningsutvärderingar.²

Syftet med UKÄ:s utbildningsutvärderingar är både att kontrollera utbildningarnas resultat, det vill säga att de lever upp till högskolelagens och högskoleförordningens krav och mål om hög kvalitet, och att bidra till lärosätenas utveckling av kvaliteten på utbildningen.

Utbildningsutvärderingar fokuserar på hur utbildningarna möjliggör och säkerställer att doktoranderna når examensmålen i examensordningen när examen utfärdas.

Urval av utbildningsutvärderingar

Urvalet av de utbildningsutvärderingar som UKÄ genomför baseras på samlade kunskaper och erfarenheter från tidigare granskningar, effektivitetsanalyser, statistik, tillsynsärenden, omvärldsbevakning och dialog med sektorn.

UKÄ initierar utbildningsutvärderingar av följande skäl:

- **Risk för bristande kvalitet:** Om kunskapsunderlaget indikerar att en specifik utbildning inte möter de krav och mål som anges i högskolelagen och högskoleförordningen.
- **Behov av ökad kunskap och en nationell bild:** För att belysa utmaningar och utvecklingsbehov på nationell nivå, med särskilt fokus på yrkesexamina. Yrkesexamina generellt ska utvärderas med viss regelbundenhet, detta gäller framför allt legitimationsgrundande

---

² Kvalitetssäkring av högre utbildning, (skr. 2015/16:76), s. 15–19.

examina där det finns särskilt intresse att utbildningarna är likvärdiga ur ett nationellt perspektiv.³

Tidplanen för utbildningsutvärderingar tillkännages i god tid för att möjliggöra att lärosätena har tillräckliga förutsättningar för planering och förberedelse. Ibland kan en utbildningsutvärdering behöva initieras skyndsamt, till exempel om utvärderingen görs mot bakgrund av risk för bristande kvalitet.

Omfattning och undantag

Utbildningsutvärderingar kan beroende på syftet med utvärderingen omfatta en eller flera utbildningar vid enstaka lärosäten eller en eller flera utbildningar vid samtliga lärosäten. Om lärosätet vill undantas från en utvärdering krävs exempelvis:

- ett beslut om nedläggning av den aktuella utbildningen innan utvärderingen inleds
- en redogörelse för varför inga nya studenter har antagits under de senaste två åren, om så är fallet.

Huvudprinciper för utbildningsutvärderingar på forskarnivå

Utbildningsutvärdering på forskarnivå utgår från forskarutbildningen som helhet, vilket innefattar såväl avhandlingsarbete som kursverksamhet och andra delar. Metoden utgår från att de båda nivåerna, licentiatexamen och doktorsexamen, utvärderas som en enhet. Huvudskälet till det är att båda omfattas av samma krav på forskningens kvalitet, vilket gäller för såväl de generella som de konstnärliga utbildningarna som leder till examina på forskarnivå. Doktorsexamen och konstnärlig doktorsexamen har olika examensbeskrivningar, och utvärderas enligt samma metod men mot respektive examensbeskrivning.

Utvärderingarna kommer att utgå från de forskarutbildningsämnen och de inriktningar som framgår av de allmänna studieplaner som lärosätet har fastställt och bedriver utbildning på forskarnivå inom.

Vägen fram till avlagd doktorsexamen kan se olika ut beroende på bland annat ämnestraditioner, forskarutbildningsämnets omfattning och lärosätets storlek. Dessutom utgår forskarutbildningen från den enskilda doktoranden och från dennes specifika avhandlingsprojekt.

Att beskriva och värdera forskarutbildning som en sammanhållen enhet kräver både eftertanke och reflektion. Det blir därför nödvändigt att både

---

³ Kvalitetssäkring av högre utbildning, (skr. 2015/16:76), s. 16.

redogörelserna i självvärderingen och bedömningen av densamma tar hänsyn till den variation som ryms inom en och samma utbildning. Även om den vetenskapliga avhandlingen eller det dokumenterade konstnärliga forskningsprojektet i sig inte ingår som underlag i utvärderingen är det relevant att granska de processer som leder fram till arbetets fullgörande. Det kan till exempel handla om de olika kollegiala granskningsprocesserna (*peer review*) vid lärosätet som kringgärdar avhandlingsarbetet genom bland annat handledning, seminarier, workshops och konferenser.

Kvalitetsdrivande utvärderingar

UKÄ strävar efter att utforma och genomföra utbildningsutvärderingar som är kvalitetsdrivande och som fokuserar på utbildningar och områden där behovet av förbättring och utveckling är som störst. Våra utvärderingar ska vara *träffsäkra, flexibla och resurseffektiva*.⁴ Det är då insatserna gör som mest nytta.

Varje utbildningsutvärdering anpassas därför för att möta de specifika utvecklingsbehov och utmaningar som finns inom den aktuella utbildningen. Anpassningen baseras på befintlig kunskap och erfarenhet samt sker i dialog med berörda parter. Samma anpassning tillämpas på alla utbildningar som ingår i den specifika utvärderingen.

Dialogen mellan UKÄ och berörda parter är central för att säkerställa att UKÄ utvärderar de utbildningar som är i störst behov och utformar utvärderingarna så att de bidrar till kvalitetsförbättringar. En sådan dialog syftar till:

- ökad kunskap om utbildningens styrkor och svagheter samt utvecklingsbehov
- anpassning av utvärderingens innehåll och genomförande utifrån identifierade behov
- främjande av kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring den utvärderade utbildningen samt spridning av goda exempel.

Utbildningsutvärderingarna ska komplettera och stödja respektive lärosätets kvalitetssäkringsarbete och vara resurseffektiva. Utvärderingen innehåller därför bedömningsgrunder med riktade frågor, för att skapa utrymme för lärosätet att beskriva och värdera sin utbildning med utgångspunkt i lärosätets egna förutsättningar och eventuella profilområde. Ambitionen med utbildningsutvärderingen är att skapa ett mervärde för lärosätenas verksamhet. Att utveckla utbildningarna är

---

⁴ För ökad kvalitet - en utvecklad metod för UKÄ:s granskningar (UKÄ, 2024)

både ett gemensamt mål och den långsiktiga effekten av utvärderingsprocessen.

Utvärderingens utformning – förstudie och anpassning

I det här avsnittet redogör vi för hur UKÄ genomför en förstudie med fakta om den aktuella utbildningen och anpassar utbildningsutvärderingens utformning och genomförande utifrån identifierade behov.

Förstudie

Innan utvärderingen inleds tar UKÄ fram ett faktaunderlag om den aktuella utbildningen i en så kallad förstudie. Syftet med förstudien är att bidra till en gemensam kunskapsgrund för alla berörda aktörer inför starten av utvärderingen. Förstudien ligger sedan till grund för diskussionerna i dialogmötet om utbildningens styrkor och utvecklingsbehov och hur utvärderingen ska anpassas för att göra mest nytta.

Förstudien delas med bedömargruppen samt representanterna för lärosätena, studenterna och arbetslivet inför dialogmötet. Den kan exempelvis innehålla:

- statistiska data, såsom antalet antagna doktorander, antalet utfärdade examina, genomströmningen, etablering på arbetsmarknaden samt om möjligt en översikt över personalen och forskningsverksamheten med koppling till utbildningsverksamheten
- sammanställningar av resultat och analyser från tidigare granskningar, tillsynsändanden och utredningar, både från UKÄ och från andra myndigheter
- aktuella trender och behov som kan bidra till en djupare förståelse av utbildningen.

Anpassning

Med förstudien som grund hålls ett första dialogmöte där UKÄ tillsammans med bedömargruppen, representanterna för lärosätena, doktoranderna och arbetslivet diskuterar hur utvärderingen ska utformas

för att bli så relevant och kvalitetsdrivande som möjligt. Vid dialogmötet deltar personer som har god kännedom om utbildningen och dess eventuella utvecklingsbehov.

Fokus för dialogmötet ligger på följande områden:

- **Utbildningens styrkor, svagheter och utvecklingsområden** samt eventuella särskilda förhållanden som bör beaktas under utvärderingen.
- **Utformning av utvärderingen i relation till utbildningens utvecklingsbehov.** Vilka examensmål eller delar av examensmål som bör ingå i utvärderingen och varför. Vilka underlag som bör inkluderas i utvärderingen utifrån valda examensmål.

För utbildningsutvärderingar som initierats skyndsamt, där UKÄ har identifierat risker för bristande kvalitet, sker den inledande dialogen i ett anpassat format.

Beslut om utformning

Med utgångspunkt i förstudien och dialogmötet fattar UKÄ beslut om utvärderingens utformning. En sammanställning av utvärderingens genomförande tas fram och delges samtliga berörda i god tid före upptaktsmötet.

Utvärderingens genomförande – bedömning av utbildningens kvalitet

I detta avsnitt redogör vi för utbildningsutvärderingens metod, huvudsakliga innehåll, vilka underlag som ingår, yttrande och beslut samt hantering av omprövning och klagomål av en utbildningsutvärdering.

Upptaktsmöte

Utvärderingen inleds genom ett upptaktsmöte med representanter från berörda lärosäten där UKÄ informerar om utbildningsutvärderingens innehåll och genomförande samt introducerar bedömargruppen. Inför upptaktsmötet får lärosätena ta del av ett underlag som beskriver utvärderingens utformning. Syftet med upptaktsmötet är att ge lärosätena goda förutsättningar så att medverka i utvärderingens genomförande blir så kvalitetsdrivande som möjligt.

Kollegial granskning

Granskningen görs av en bedömargrupp, s.k. kollegial granskning. Bedömargruppen ska bestå av oberoende sakkunniga från högskolesektorn, doktorandrepresentanter och företrädare för arbetslivet.

UKÄ sätter samman bedömargruppen utifrån ett nomineringsförfarande där lärosäten, student- och doktorandkårer via Sveriges förenade studentkårer (SFS) samt arbetslivsorganisationer får nominera bedömare. Som en kvalitetssäkrande åtgärd erbjuds lärosäten tillfälle att yttra sig över bedömargruppens sammansättning, till exempel utifrån eventuella jävsinvändningar eller eventuella behov av ytterligare kompetens, innan UKÄ fastställer bedömargruppens sammansättning.

En bedömargrupp ska sammantaget ha så bred och djup kompetens att den kan bedöma samtliga bedömningsgrunder som ingår i granskningen.

Sakkunniga: Har erfarenhet av och kunskap om den aktuella utbildningens ämnesområde, samt utbildningens innehåll och genomförande med relevans för ämnesområdet, och bedömer samtliga bedömningsgrunder.

Doktorandrepresentanter: Har erfarenhet av och kunskap om utbildningens innehåll och genomförande och bedömer samtliga bedömningsgrunder utifrån doktorandernas perspektiv. Doktorandrepresentanterna är med fördel i slutet på utbildningen eller har nyligen tagit examen.

Arbetslivsföreträdare: Har erfarenhet och kunskap om utbildningens användbarhet och dess förberedelse för arbetslivet i relation till de valda examensmålen.

Bedömargruppen leds av en ordförande, utsedd av UKÄ, som tillsammans med UKÄ ansvarar för att granskningen genomförs på ett rättssäkert, likvärdigt och transparent sätt. Bedömargruppen deltar i dialogmötena både före och efter granskningen. I deras roll ingår att bidra till att ta fram en nationell bild av utbildningens styrkor och svagheter samt att medverka i ett erfarenhetsutbyte och vidareutveckling av utbildningen.

Bedömarnas uppdrag inleds med en utbildning i UKÄ:s gransknings- och arbetsmetod. Utbildningen syftar till att tydliggöra uppdraget och förväntningarna.

Bedömning av utbildningens kvalitet

Tyngdpunkten i en utbildningsutvärdering ligger på faktiska förhållanden och resultat, det vill säga att de lever upp till högskolelagens och högskoleförordningens krav och mål om hög kvalitet. Utvärderingens fokus är därför att kontrollera att utbildningen möjliggör och säkerställer att doktoranderna når examensmålen i examensordningen när examen utfärdas. Utvärderingen ska även genomföras på ett sätt så att den bidrar till att utveckla utbildningarna.

Utbildningsutvärderingar på forskarnivå omfattar bedömningar av förutsättningar samt utbildningens utformning, genomförande och resultat. När det gäller förutsättningar görs en bedömning av personalresurserna och forskarutbildningsmiljön. När det gäller utformning, genomförande och resultat görs en bedömning av måluppfyllelsen för de tre kunskapsformerna kunskap och förståelse; färdighet och förmåga; värderingsförmåga och förhållningssätt.

Bedömningsgrunder och utvärderingsfrågor

Bedömningsgrunderna utgör kriterier för bedömargruppens bedömning. En utbildningsutvärdering på forskarnivå innehåller

bedömningsgrunderna personalresurser, forskarutbildningsmiljö och måluppfyllelsen för de tre kunskapsformerna kunskap och förståelse; färdighet och förmåga; värderingsförmåga och förhållningssätt. För varje bedömningsgrund finns utvärderingsfrågor med syftet att underlätta för lärosätet att genom konkreta exempel, beskriva, analysera och värdera hur utbildningen uppfyller bedömningsgrunden utifrån lärosätets förutsättningar och profilmråden. Utvärderingsfrågorna bidrar till att bedömningen blir mer relevant utifrån ett kontroll- och utvecklingsperspektiv.

Bedömargruppen gör en bedömning av varje enskild bedömningsgrund och ger därefter ett samlat omdöme.

Bedömning av personalresurser

Bedömningsgrund

Antalet handledare och lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga, pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande.

Utvärderingsfrågor

- Vilken vetenskaplig/konstnärlig och pedagogisk kompetens har handledare, bihandledare och lärare som doktoranderna kommer i kontakt med under utbildningen?
- Hur arbetar lärosätet för att handledare- och lärarresurserna ska präglas av stabilitet och tillgänglighet? Hur säkras tillräckliga handledarresurser, t.ex. vid pensionsavgångar eller om doktoranden behöver byta handledare?
- Hur arbetar lärosätet för att handledare och lärare kan upprätthålla och kontinuerligt vidareutveckla både den vetenskapliga/konstnärliga och den pedagogiska kompetensen, både individuellt och kollegialt?

Beskrivningen och analysen av handledarkompetens och handledarkapacitet ska kompletteras med en redovisning i tabellform enligt mallen i bilagan till självvärderingen.

Bedömning av forskarutbildningsmiljö

Bedömningsgrund

Forskningen/den konstnärliga forskningen vid lärosätet har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig/konstnärlig nivå.

Forskarutbildningsmiljön ger goda utbildningsmässiga förutsättningar i övrigt.

Relevant samverkan sker med det omgivande samhället både nationellt och internationellt.

Utvärderingsfrågor

- Hur arbetar lärosätet för att forskningen/den konstnärliga forskningen har en sådan kvalitet och omfattning att utbildning på forskarnivå kan bedrivas på en hög vetenskaplig/konstnärlig nivå?
- Hur arbetar lärosätet med att se till att samtliga doktorander får tillgång till en god forskarutbildningsmiljö?
- Vilka stödstrukturer finns kring doktoranderna till stöd för att uppnå examensordningens mål för utbildningen?
- Vilka möjligheter till samverkan med det omgivande samhället samt samarbete med forskare både nationellt och internationellt erbjuds doktoranderna?

Lärosätet ska i självvärderingen beskriva, analysera och värdera forskarutbildningsmiljön utifrån bedömningsgrundernas olika delar. Det kan till exempel göras genom att beskriva forskningen/den konstnärliga forskningen, miljöns storlek, interaktioner och samspel med betydelse för doktoranden. En annan del kan till exempel handla om att belysa hur man hanterar doktorander med olika anställningsformer, från en annan miljö eller på distans. Ett ytterligare exempel kan vara att lyfta fram olika stödstrukturer kring doktoranden samt hur doktoranden kommer i kontakt med och vidgar forskarutbildningsmiljön via nationella och internationella nätverk.

Bedömning av måluppfyllelse

I bedömningsgrunderna finns de delar av examensmålen som valts ut för utvärderingen under kunskapsformerna *kunskap och förståelse*; *färdighet och förmåga*; *värderingsförmåga och förhållningssätt*. För utbildningar på forskarnivå finns ett antal formulerade examensmål i examensordningen (bilaga 2 till högskoleförordningen). Examensmålen handlar om vad doktoranden ska ha uppnått när examen utfärdas. För att avgränsa utvärderingens omfattning har vissa examensmål valts bort helt eller delvis. Huvudprincipen för urvalsprocessen har varit att utesluta de mål, eller delar av mål, som vanligtvis examineras genom den vetenskapliga avhandlingen alternativt det dokumenterade konstnärliga forskningsprojektet och den offentliga disputationen. Det är rimligt att anta att det finns skillnader i hur examensmålen tränas och examineras beroende på hur det enskilda avhandlingsprojektet är utformat och på skilda ämnestraditioner.

Här är det intressant att se hur upplägget av utbildningen i form av kurser, seminarier, konferenser, tänkt publicering, deltagande i seniora forskares projekt, handledningstid samt fördelning av poäng mellan kurser, avhandlingsdelar och andra moment säkerställer att examensordningens mål för utbildningen uppnås. Det är också väsentligt

hur lärosätet verkar för att doktoranderna får tillgång till de kurser de behöver, t.ex. genom egna kurser, samarbeten med andra lärosäten och uppmuntran att gå internationella kurser.

Bedömning av måluppfyllelse för kunskapsformen *kunskap och förståelse*

Bedömningsgrund

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att doktoranden, när examen utfärdas, kan visa bred kunskap och förståelse både inom forskarutbildningsämnet och för vetenskaplig metodik/konstnärliga forskningsmetoder inom forskarutbildningsämnet.

Utvärderingsfrågor

- Vad innebär bred kunskap och förståelse inom ramarna för den utbildning forskarutbildningsämnet befinner sig inom?
- Hur sker arbetet, genom hela utbildningen, för att doktoranderna ska nå målet ovan? Hur uppnås exempelvis progression under utbildningen, och hur ser kopplingen ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination?
- Hur arbetar lärosätet för att den individuella studieplanen ska stödja måluppfyllelsen?

UKÄ:s utvärderingar av forskarutbildning utgår från forskarutbildningsämnena. Samtidigt omnämner examensordningen forskningsområde i stället för forskarutbildningsämne i samband med det mål som rör kunskap och förståelse, bland annat i formuleringen bred kunskap och förståelse inom forskningsområdet”. Eftersom det inte finns någon tydlig definition av begreppet forskningsområde, har UKÄ valt att tolka *bredd inom forskningsområdet* som *bredd inom forskarutbildningsämnet*.

Lärosätet ska i självvärderingen beskriva, analysera och värdera måluppfyllelsen för målet.

Bedömning av måluppfyllelse för kunskapsformen *färdighet och förmåga*

Bedömningsgrund

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att doktoranden, när examen utfärdas, kan visa förmåga att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade (konstnärliga) uppgifter inom givna tidsramar samt såväl i nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med

auktoritet kan presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt.

Doktoranden ska också visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Utvärderingsfrågor

- Hur sker arbetet, genom hela utbildningen, för att doktoranderna ska nå målen ovan? Hur uppnås exempelvis progression under utbildningen, och hur ser kopplingen ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination?
- Hur arbetar lärosätet för att den individuella studieplanen ska stödja måluppfyllelsen?

Kunskapsformen kan även kopplas till förmågor som är av betydelse både för vidare forskarkarriär men också för arbetslivet i övrigt, som att kommunicera, planera, bedriva kvalificerade uppgifter och förhålla sig till tidsramar. Kunskapsformen innebär också att doktoranden ska kunna bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande, både inom forskning och utbildning samt i andra kvalificerade professionella sammanhang. Av särskilt intresse här är hur doktoranderna får möjlighet till institutionstjänstgöring eller dylikt i form av undervisning och administrativt eller annat arbete.

Lärosätet ska i självvärderingen beskriva, analysera och värdera måluppfyllelsen för målen.

Bedömning av måluppfyllelse för kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att doktoranden, när examen utfärdas, kan visa intellektuell självständighet, (konstnärlig integritet), och vetenskaplig redlighet/forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar.

Doktoranden ska ha nått fördjupad insikt om vetenskapens/konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Utvärderingsfrågor

- Hur sker arbetet, genom hela utbildningen, för att doktoranderna ska nå målen ovan? Hur uppnås exempelvis progression under utbildningen, och hur ser kopplingen ut mellan examensmål, lärandemål, lärandeaktiviteter och examination?

- Hur arbetar lärosätet för att den individuella studieplanen ska stödja måluppfyllelsen?

Lärosätet ska i självvärderingen beskriva, analysera och värdera måluppfyllelsen för målen.

Underlag för bedömningen

Underlagen för bedömningen består av lärosätets självvärdering med bilagor, den allmänna studieplanen för forskarutbildningsämnet, slumpvis utvalda individuella studieplaner samt intervjuer med företrädare för den granskade utbildningen och doktorander. Samtliga underlag vägs in vid bedömningen.

Vetenskapliga avhandlingar eller dokumenterade konstnärliga forskningsprojekt kommer inte att vara bedömningsunderlag för utbildningsutvärderingar på forskarnivå. UKÄ har bedömt att inslaget av extern granskning av dem redan är tillräckligt i och med det förfarande med offentligt försvar och externa betygsnämndsledamöter som framgår av 6 kap. 33–34 §§ högskoleförordningen

Lärosätets självvärdering

I självvärderingen beskriver, analyserar och värderar sedan lärosätet sin utbildning utifrån bedömningsgrunderna och utvärderingsfrågorna. Lärosätet ombeds att genom konkreta exempel ge en så tydlig och rättvisande bild som möjligt över hur utbildningen utifrån sina förutsättningar och genom sin utformning, genomförande och resultat möjliggör och säkerställer att doktoranderna når examensmålen och hur personalresurser och forskarutbildningsmiljön i vid mening bidrar till det. Lärosätet redogör även för utbildningens styrkor och utvecklingsbehov samt hur dessa omhändertas.

Självvärderingen är ett verktyg som ger berörda på lärosätet en möjlighet att tillsammans med doktoranderna arbeta för att synliggöra, öka kunskapen om och utveckla kvaliteten på utbildningen. UKÄ uppmuntrar därför att använda självvärderingsprocessen som ett tillfälle att utveckla verksamheten och involvera både personal som arbetar nära utbildningen och doktorander på utbildningen.

Bakgrundsbeskrivning

Självvärderingen inleds med en kort bakgrundsbeskrivning, vars syfte är att sätta in utbildningen i ett större sammanhang. Bakgrundbeskrivningen ska fånga upp sådana bakgrundsfaktorer som det är viktigt att bedömargruppen känner till, och som inte går att relatera direkt till bedömningsgrunderna.

I bakgrundsbeskrivningen bör lärosätet redogöra för hur länge utbildningen funnits och hur den är upplagd och organiserad. Här är det också viktigt att det finns en beskrivning av forskarutbildningsämnets definition och avgränsning av både bredd och djup, om det finns olika inriktningar inom ämnet samt hur forskarutbildningsämnet förhåller sig till aktuell forskning vid lärosätet. Annan information som är viktig för bedömarnas förförståelse är hur doktoranderna rekryteras till utbildningen och hur handledargruppen och doktorandgruppen är sammansatt (utifrån exempelvis kön, ålder, inriktning och språkkunskaper som är relevanta för utbildningen). Andelen internationella doktorander bör också ingå i beskrivningen samt om några doktorander befinner sig på annan ort. Vilka möjligheter och utmaningar har lärosätet identifierat och hur har man hanterat dem i så fall?

De högskolor som har ett område för forskarutbildning, där det forskarutbildningsämne som ska utvärderas ingår, beskriver det område de har examenstillstånd inom och hur forskarutbildningsämnet förhåller sig till området.

Bilagor till självvärderingen

För att underlätta en rättvisande bedömning är det viktigt att lärosätets redogörelse i självvärderingen är fullständig och kan förstås utan vidare informationsinhämtning. Bilagor till självvärderingen består av tabeller med information om antalet doktorander, handledare och övriga forskare samt publikationslistor (se bilaga 1 *Instruktion för bilagor till självvärderingen* i den här vägledningen).

Allmänna studieplaner

Allmänna studieplaner för samtliga granskade forskarutbildningsämne kommer att granskas. Enligt 6 kap. 25 § högskoleförordningen ska ett universitet eller högskola som får utfärda examina på forskarnivå besluta om ämnen som utbildning på forskarnivå ska anordnas i. Enligt 6 kap. 26 § högskoleförordningen ska det finnas en allmän studieplan för varje ämne som utbildning på forskarnivå anordnas i. I den allmänna studieplanen ska anges det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs. Det framgår av 6 kap. 27 § högskoleförordningen.

Individuella studieplaner

Ett slumpmässigt urval av individuella studieplaner kommer att granskas för varje utbildning. Enligt 6 kap. 29 § högskoleförordningen gäller bl.a. följande för individuella studieplaner:

- Lärosätet ska upprätta en individuell studieplan för varje doktorand.
- Planen ska innehålla högskolans åtaganden.

- Planen ska innehålla doktorandens åtaganden.
- Planen ska innehålla en tidplan för doktorandens utbildning.
- Planen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och hans handledare ska lärosätet ändra den i den utsträckning som behövs.

De individuella studieplanerna och arbetsrutinerna för deras uppföljning bör därför kunna ge information om kvalitetssäkringsarbetet samt hur progression och måluppfyllelse säkerställs i utbildningarna.

De individuella studieplanerna kan även användas för en djupare granskning av hur utbildningen säkerställer doktorandernas måluppfyllelse samt tillgång till bredd och djup i forskar- och utbildningsmiljön. Om hanteringen av studieplanerna är strukturerad och systematisk, kan de ge en bild av hur utbildningen säkerställer att enskilda doktorander når olika mål genom beskrivningar av exempelvis genomgångna kurser, konferenser doktoranden medverkat vid och andra aktiviteter. De kan även komplettera bilden av vilken tillgång doktoranden har till bredd och djup i den forskningsmiljö som hen verkar i, exempelvis genom beskrivning av deltagande i seminarieverksamhet, handledning etc.

Kursplaner

Om lärosätet anser att kursplaner är nödvändiga för att styrka det som står i självvärderingen kan de användas som underlag. Kursplaner används endast som kompletterande information som bedömargruppen har tillgång till om den skulle behöva verifiera eller fördjupa sig i något.

Intervjuer

Intervjuer genomförs med företrädare för den granskade utbildningen samt med doktorander som går på utbildningen. Syftet med lärosätetsintervjun är att komplettera den bild som bedömarna får av självvärderingen, allmänna och individuella studieplaner och övriga underlag. Bedömarna får också möjlighet att stämma av om befintlig information har tolkats rätt. Intervjun blir även ett tillfälle för lärosätets representanter att träffa bedömarna och lämna eventuell kompletterande muntlig information som förtydligar självvärderingen. Det är lärosätet som avgör vilka som ska delta i intervjun.

Syftet med doktorandintervjun är att komplettera de övriga underlagen med doktorandernas erfarenheter av i vilken utsträckning utbildningen ger tillräckliga förutsättningar för att de ska ha möjlighet att uppnå examensmålen. Doktorandintervjuerna kan dessutom belysa områden som bedömarna behöver fästa särskild uppmärksamhet vid när de bedömer utbildningens kvalitet.

De doktorander som ska delta vid intervjuerna bör i första hand vara utsedda av en doktorandorganisation som antingen tillhör en doktorandkår eller själv har kårstatus vid lärosätet. Om doktorandkåren inte kan säkerställa att rekryteringen fungerar, kommer UKÄ att i samråd med lärosätets kvalitetssamordnare, eller annan utsedd person, säkerställa att doktorander rekryteras till intervjuerna.

Yttrande och beslut

Bedömargruppen redogör för sin bedömning av utbildningen i ett yttrande. Samtliga underlag ligger till grund för bedömningen. I yttrandet ger bedömargruppen utöver ett samlat omdöme också återkoppling till lärosätet om de utvecklingsområden och goda exempel som bedömarna har identifierat i relation till varje bedömningsgrund och för utbildningen som helhet.

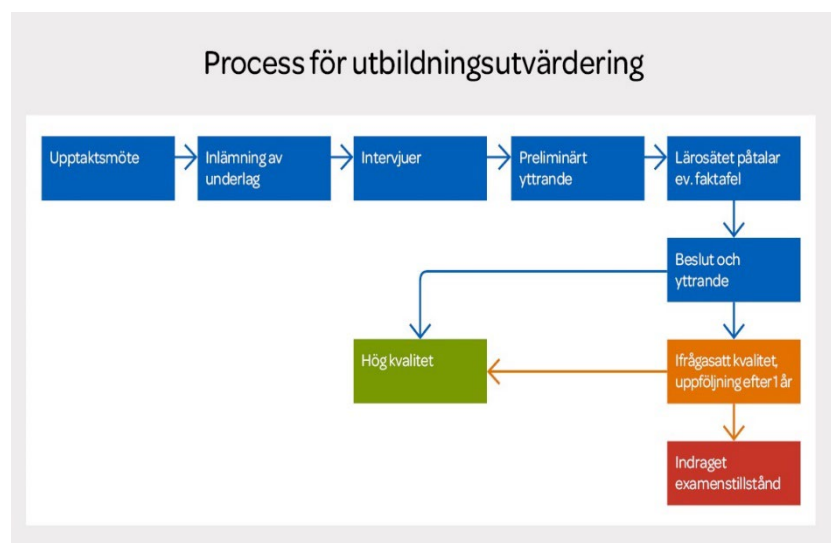
Bedömargruppens preliminära yttrande skickas till lärosätet på delning. Syftet med delningen är att ge lärosätena möjlighet att påtala eventuella faktafel i yttrandet. Lärosätets skriftliga svar på delningen ingår som en bilaga till bedömargruppens slutliga yttrande. Det slutliga yttrandet kommer sedan att ligga till grund för UKÄ:s beslut.

Varje utbildningsutvärdering resulterar i ett beslut som fattas av UKÄ:s generaldirektör enligt en tvågradig skala:

- hög kvalitet
- ifrågasatt kvalitet.

Om utbildningen får det samlade omdömet ifrågasatt kvalitet framgår det av yttrandet vilka brister som bedömargruppen har identifierat. Lärosätet får då ett år på sig att åtgärda bristerna.

Bilden nedan illustrerar utbildningsutvärderingars genomförande.

Hantering av omprövning och klagomål

Omprövning

Lärosäten kan begära omprövning av UKÄ:s beslut. En särskild expertgrupp, utsedd av UKÄ, bereder omprövningsärendena. Syftet med expertgruppens granskning är att undersöka om det har förekommit brister i den tidigare granskningsprocessen. Expertgruppen bedömer inte sakfrågor utan bara den tidigare gransknings- eller utvärderingsprocessen vid UKÄ.⁵

Klagomål

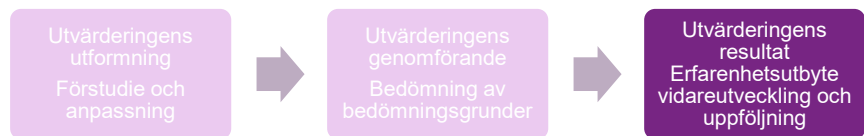
UKÄ eftersträvar öppenhet och dialog i kvalitetssäkringen av universitetens och högskolornas verksamhet. Om det trots detta skulle uppstå missnöje kring granskningsprocessen har lärosätena möjlighet att framföra klagomål. Klagomålen kan avse processen för UKÄ:s granskningar eller dem som genomfört granskningen. Klagomål framförs av berört lärosäte via rektor⁶.

---

⁵ *Vägledning för omprövning av beslut inom kvalitetssäkring av högre utbildning (Uppdaterad) och Intern rutin för begäran om omprövning (UKÄ, 2022)*

⁶ *Riktlinjer för hantering av klagomål avseende UKÄ:s kvalitetssäkring av universitetens och högskolornas verksamhet (UKÄ, 2024)*

Utvärderingens resultat – erfarenhetsutbyte, vidareutveckling och uppföljning

I det här avsnittet redogör vi för det dialogtillfälle när samtliga involverade i utvärderingsprocessen får möjlighet att dela erfarenheter och reflektera över utvärderingens resultat och hur man kan vidareutveckla utbildningen. Avsnittet ger även en beskrivning av tillvägagångssättet för uppföljningen av de utbildningar vars kvalitet har ifrågasatts.

Erfarenhetsutbyte och vidareutveckling

Återföring och lärande

Efter genomförandet av en utvärdering arrangerar UKÄ ett andra dialogmöte. Syftet är att främja erfarenhetsutbyte mellan lärosätena. Vid detta möte samlas de som har deltagit i utvärderingen för att diskutera de lärdomar, utvecklingsbehov och goda exempel som har identifierats. Mötet ger också möjlighet att ställa frågor till bedömargruppen och UKÄ. Dialogmötet inkluderar vanligen:

- **Redogörelse av genomförande och resultat:** Bedömnarna redogör för utvärderingens genomförande och resultat och den nationella bilden av utbildningen som utvärderingen har visat. Det inkluderar både styrkor och utvecklingsbehov. Bedömargruppen lyfter fram de bedömningsgrunder och områden de anser vara mest aktuella att arbeta vidare med.
- **Workshop om utvecklingsmöjligheter:** Deltagarna diskuterar lösningar och utvecklingsmöjligheter kring de områden som bedömargruppen har valt ut, med fokus på att skapa långsiktiga och hållbara förbättringar. Om flera lärosäten delar liknande utmaningar inom ett visst område som inte återfinns inom bedömningsgrunderna

kan även dessa lyftas för diskussion.

- **Inspiration från goda exempel:** Särskilt framgångsrika arbetssätt och lösningar på vanligt förekommande utmaningar synliggörs och sprids för att inspirera andra lärosäten att stärka utbildningens kvalitet.

Tematiska analyser för vidareutveckling

UKÄ kan även komma att genomföra fördjupade analyser, så kallade tematiska analyser, av en utbildning utifrån utvärderingens resultat och i relation till andra utvärderingsresultat för att identifiera nationella mönster och öka kunskapen om utbildningens kvalitet.

Uppföljning av utbildning med ifrågasatt kvalitet

Åtgärdsredovisning

För utbildningar som har fått det samlade omdömet ifrågasatt kvalitet får lärosätet ett år på sig att åtgärda de brister som identifierats i utvärderingen och lämna in en åtgärdsredovisning. Denna ska innehålla:

- **Analys av identifierade brister.** Analysen ska på ett tydligt sätt visa att det finns insikt vid lärosätet om varför förekommande bedömningsgrunder inte bedömdes vara uppfyllda.
- **Redogörelse för vidtagna åtgärder.** Redogörelsen bör tydligt återge vilka konkreta förändringar som har genomförts och varför. Samtliga åtgärder ska vara genomförda och relateras till utbildningens upplägg så som det såg ut när utbildningsutvärderingen genomfördes.
- **Dokument av direkt relevans för att påvisa genomförda åtgärder.** Dokumenten som biläggs åtgärdsredovisningen kan bestå i exempelvis reviderade kursplaner, studieplaner och lärartabeller.

Granskning och beslut

UKÄ tillsätter en bedömargrupp för att granska åtgärdsredovisningen. Bedömargruppen kan vid behov både begära in kompletterande underlag och kalla till intervju. När bedömargruppen anser sig ha ett fullgott underlag görs en bedömning om åtgärderna gör det troligt att utbildningen håller en hög kvalitet. Bedömargruppen redogör för sin bedömning av utbildningen i ett yttrande som lämnas till UKÄ. I särskilda fall kan åtgärder rörande personalrekryteringar följas upp efter ytterligare sex månader för att säkerställa bedömningsgrundens uppfyllande.

Med stöd av bedömargruppens yttrande beslutar UKÄ om utbildningen håller hög kvalitet eller om examenstillståndet ska återkallas. UKÄ kan

besluta att återkalla examenstillstånd för den aktuella utbildningen om kvaliteten fortsatt är ifrågasatt. För enskilda utbildningsanordnare, Försvarshögskolan och Sveriges lantbruksuniversitet lämnar UKÄ ett förslag till regeringen om att återkalla examenstillståndet för den aktuella utbildningen. Det är regeringen som därefter fattar beslut i ärendet.

Om ett lärosäte får sitt examenstillstånd återkallat, får lärosätet utfärda examen för de doktorander som har påbörjat sin utbildning före beslutet.⁷

Ett lärosäte som fått sitt examenstillstånd återkallat har möjlighet att på nytt ansöka om tillstånd att utfärda aktuell examen. UKÄ genomför då en examenstillståndsprövning enligt gällande rutiner för dessa.

Underlag vid nedläggning av utbildning

Lärosätet kan välja att avveckla en utbildning istället för att åtgärda bristerna. I sådana fall måste beslutet om nedläggning vara UKÄ tillhanda senast vid datumet för åtgärdsredovisningens inrapportering. Uppföljningen av den aktuella utbildningen avskrivs då.

Av lärosätets beslut ska det framgå att utbildningen läggs ned och att nya doktorander inte antas till utbildningen. Det ska också framgå när beslutet börjar gälla. I de fall utbildningen leder till examen ska det framgå av beslutet att examen endast utfärdas till doktorander som påbörjat sin utbildning före beslutet om nedläggning.

---

⁷ 1 kap. 14 § högskolelagen.

Bilaga 1. Instruktioner för bilagor till självvärderingen

Tabell 1 a

Redogör i tabell 1a för samtliga antagna och registrerade doktorander under innevarande termin. Lista inte doktorander som antagits längre tillbaka i tiden än 15 år. Här anges samtliga doktorander som inte har uppehåll inlagt i sina studier. Syftet med tabellerna är att ge bedömarna en bild av doktoranderna vid den aktuella forskarutbildningen idag. I första kolumnen uppger ni vad doktoranden heter. UKÄ vill också veta inom vilket forskarutbildningsämne doktoranden är antagen. De kolumner som rör födelseår, kön och år för antagning avser att ge bedömarna information om sammansättningen i doktorandgruppen. Aktuell försörjningsform avser innevarande termin. Olika typer av försörjningsformer exemplifieras i tabellfoten. Ange också omfattningen, om doktoranden har fler än en sorts försörjning. Om ni har reviderat den allmänna studieplanen (ASP) markerar ni vilka doktorander som inte har gått över till nu gällande ASP.

Tabell 1 b

Redogör i tabell 1b för doktorander som avlagt doktorsexamen eller licentiatexamen under de senaste fem åren. Syftet med tabellen är att ge bedömarna en bild av genomströmningen vid den aktuella forskarutbildningen samt avhandlingssämnerna. I kolumnen ”År för examination” skriver ni om det rör en licentiat eller doktor t.ex. 2021 (lic), 2023 (dok). En person kan alltså förekomma i tabellen två gånger. En doktorand som finns listad i tabell 1a kan också finnas med i tabell 1b med sin lic.

Tabell 2

Redogör i tabell 2 för aktiva huvudhandledare och aktiva handledare som inte är huvudhandledare (biträdande handledare). Syftet med tabellen är att ge bedömarna en bild av forskarutbildningsmiljön, handledargruppens sammansättning samt dess kontinuitet och stabilitet. I kolumnen anställning anger ni även om handledaren har någon annan merit ni vill lyfta fram till exempel ”lektor (docent)”. Uppgifter om kön, födelseår, forskarutbildad och forskningsämne ger bedömarna en bild av handledargruppens sammansättning, och uppgifter om anställningens omfattning ger en anvisning om kontinuitet och stabilitet vid utbildningen. I kolumnen Anställningens omfattning vid lärosätet (procent) anger ni för handledare anställda vid annat lärosäte ”0 % –

verksam vid annat lärosäte”. I kolumnen forskningsämne avses inom vilket ämne personen har sin tjänst eller anställning.

Tabell 3

Redogör i tabell 3 för övriga forskare, inklusive postdoktorer, med koppling till forskarutbildningen. Syftet med tabellen är att ge bedömarna ytterligare belysning av forskarutbildningsmiljön om lärosätet anser att detta behövs för att styrka bilden. Ange tydligt hur den kompetens dessa forskare har kommer doktoranderna till godo. Förklara på vilket sätt dessa forskare utgör en del av forskarutbildningsmiljön.

I kolumnen anställning anger ni även om personen har någon annan merit ni vill lyfta fram till exempel ”lektor (docent)”. I kolumnen forskningsämne avses inom vilket ämne personen har sin anställning.

Publikationer/accepterade verk*

Publikationslistor och listor över accepterade verk kan till exempel verifiera forskningens/den konstnärliga forskningens kvalitet och omfattning, forskningsaktiviteten i miljön samt handledares och lärares möjlighet att bedriva forskning/konstnärlig forskning. De kan även visa på bredd och djup i forskarutbildningsmiljön samt på samverkan med det övriga samhället.

Publikationer/accepterade verk* doktorander

Lista max tio publikationer och/eller accepterade verk för de doktorander som listas i tabell 1a. I de fall doktoranderna har varit inaktiva i två år eller mer behöver dessa doktoranders publikationer inte tas med i listan. Konferenspresentationer kan inkluderas, likaså populärvetenskapliga publikationer.

Publikationer/accepterade verk* handledare

Lista max tio publikationer och/eller accepterade verk för de handledare som listas i tabell 2. Markera med * vid vetenskapligt granskade publikationer (peer review). Konferenspresentationer kan inkluderas, likaså populärvetenskapliga publikationer.

Publikationer/accepterade verk* övriga forskare

Lista max tio publikationer och/eller accepterade verk för de forskare som listas i tabell 3. Markera med * vid vetenskapligt granskade publikationer (peer review). Konferenspresentationer kan inkluderas, likaså populärvetenskapliga publikationer.

Bilaga 2. Examensordning

Licentiatexamen

Omfattning

Licentiatexamen uppnås *antingen* efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, *eller* efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som skall avslutas med doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan licentiatexamen kan ges vid högskolan.

Mål

Kunskap och förståelse

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av detta samt fördjupad kunskap i vetenskaplig metodik i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett begränsat forskningsarbete och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som fordras för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För licentiatexamen skall doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin kunskapsutveckling.

Vetenskaplig uppsats

För licentiatexamen skall doktoranden ha fått en vetenskaplig uppsats om minst 60 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För licentiatexamen med en viss inriktning skall också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Doktorsexamen

Omfattning

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Mål

Kunskap och förståelse

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av forskningsområdet, och
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,

- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skrift med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För doktorsexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling)

För doktorsexamen ska doktoranden ha fått en vetenskaplig avhandling (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänd.

Övrigt

För doktorsexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Konstnärlig licentiatexamen

Omfattning

Konstnärlig licentiatexamen uppnås *antingen* efter att doktoranden fullgjort en utbildning om minst 120 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå, *eller* efter att doktoranden fullgjort en del om minst 120 högskolepoäng av en utbildning som ska avslutas med konstnärlig doktorsexamen, om högskolan beslutar att en sådan konstnärlig licentiatexamen kan ges vid högskolan.

Mål

Kunskap och förståelse

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden

- visa kunskap och förståelse inom forskningsområdet, inbegripet aktuell specialistkunskap inom sitt konstnärliga område samt visa kunskap om konstnärliga forskningsmetoder i allmänhet och det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden

- visa skapande förmåga inom sitt konstnärliga område, visa förmåga att kritiskt, självständigt och kreativt och med forskningsmässig noggrannhet identifiera och formulera konstnärliga frågeställningar, att planera och med adekvata metoder genomföra ett konstnärligt forskningsprojekt och andra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar och därigenom bidra till kunskapsutvecklingen samt att utvärdera detta arbete,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skrift eller på annat sätt klart presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med forskarsamhället och samhället i övrigt, och
- visa sådan färdighet som krävs för att självständigt delta i forsknings- och utvecklingsarbete och för att självständigt arbeta i annan kvalificerad verksamhet.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden

- visa förmåga att göra forskningsetiska bedömningar i sin egen forskning,
- visa insikt om konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och att ta ansvar för sin konstnärliga utveckling.

Dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt

För konstnärlig licentiatexamen ska doktoranden ha fått ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt om minst 60 högskolepoäng godkänt.

Övrigt

För konstnärlig licentiatexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Konstnärlig doktorsexamen

Omfattning

Konstnärlig doktorsexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning om 240 högskolepoäng inom ett ämne för utbildning på forskarnivå.

Mål

Kunskap och förståelse

För konstnärlig doktorsexamen ska doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av forskningsområdet samt djup och aktuell specialistkunskap inom sitt konstnärliga område, och
- visa förtrogenhet med konstnärliga forskningsmetoder i allmänhet och med det specifika forskningsområdets metoder i synnerhet.

Färdighet och förmåga

För konstnärlig doktorsexamen ska doktoranden

- visa skapande förmåga inom sitt konstnärliga område,
- visa förmåga till konstnärlig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av nya och komplexa företeelser, frågeställningar och situationer,
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med forskningsmässig noggrannhet identifiera och formulera konstnärliga frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning och andra kvalificerade konstnärliga uppgifter inom givna tidsramar och att granska och värdera sådant arbete,
- med ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen,
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt med auktoritet presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med forskarsamhället och samhället i övrigt,
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap, och
- visa förutsättningar för att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

För konstnärlig doktorsexamen ska doktoranden

- visa intellektuell självständighet, konstnärlig integritet och forskningsmässig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar, och
- visa fördjupad insikt om konstens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används.

Dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt (doktorsavhandling)

För konstnärlig doktorexamen ska doktoranden ha fått ett dokumenterat konstnärligt forskningsprojekt (doktorsavhandling) om minst 120 högskolepoäng godkänt.

Övrigt

För konstnärlig doktorexamen med en viss inriktning ska också de preciserade krav gälla som varje högskola själv bestämmer inom ramen för kraven i denna examensbeskrivning.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

